

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/79/2018
Identifikačné číslo spisu:	1615010265
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. František Mozner
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1615010265.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému Ing. L. U. a spol. pre pokus prečinu podvodu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 26. novembra 2019 v Bratislave o dovolaní obvineného Ing. L. U. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. decembra 2017, sp. zn. 4To/112/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Ing. L. U. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Malacky (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 19. júna 2017, sp. zn. 2T/70/2015, uznal obvinených X. B. a Ing. L. U. vinnými z pokusu prečinu podvodu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., ktorý spáchali formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. tak, že po vzájomnej dohode minimálne od 11. septembra 2013 až do oznámenia udalosti L. V. príslušníkovi NAKA PZ Ľ. K. v druhej polovici septembra 2013, na rôznych miestach najmä v okrese Malacky a v obci Suchohrad, ako príslušníci policajného zboru, ktorí na pokyn vyšetrovateľky PZ v zmysle nariadenia MV SR č. 175/2010 Vestníka MV SR boli poverení vykonávaním služobných úkonov s L. V., nar. XX. G. XXXX, počas vzájomných rozhovorov s týmto poškodeným vyvolali uňho neistotu tak, že mu opakovane uvádzali nepravdivé skutočnosti, že policajti, ktorí s ním dovtedy spolupracovali, „ho hodili cez palubu“, pričom mu zároveň sľubovali, že práve oni sa o neho postarajú, poskytnú mu nekonkretizovanú nadštandardnú starostlivosť o jeho osobu, vybavenie rôznych výhod a pomôžu mu v trestných konaniach, v ktorých vystupuje, čo sa však nezakladalo na pravde, nakoľko na to neboli oprávnení a nebolo to ani v ich možnostiach, pričom za to požadovali od poškodeného finančné plnenie v presne neustálených čiastkach až do sumy 150 000 eur.

Za to okresný súd uložil podľa § 221 ods. 2, § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Tr. zák. obom obvineným trest odňatia slobody vo výmere dvanásť mesiacov, ktorého výkon podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložil u obvineného X. B. na skúšobnú dobu osemnásť mesiacov a u obvineného Ing. L. U. na skúšobnú dobu dvadsať mesiacov. Zároveň podľa § 288 ods. 1 Tr. por. odkázal poškodeného Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Obaja obvinení a prokurátor napadli uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 7. decembra 2017, sp. zn. 4To/112/2017, zamietol podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému Ing. L. U. doručené 7. februára 2018 a jeho obhajkyňi 2. februára 2018, podal tento obvinený prostredníctvom pre dovolacie konanie zvolenej obhajkyne 7. novembra 2018 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. e), g), a l) Tr. por.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený Ing. L. U. po stručnom zrekapitulovaní konania a rozhodnutí, ktoré predchádzali napadnutému uzneseniu krajského súdu, tvrdí, že postupom krajského súdu, ako aj prvostupňového súdu a tiež aj v prípravnom konaní došlo k porušeniu zákona a preto sú podľa neho dané vyššie označené dovolacie dôvody.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., obvinený odvolávajúc sa na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2015, sp. zn. 1 To 1/2015, vyslovil názor, že vyšetrovateľ inšpekčnej služby nie je oprávnený na vedenie vyšetrovania podľa Trestného poriadku. V tomto smere argumentuje, že trestné stíhanie a vznesenie obvinenia začal a viedol nezákonný štátny orgán - inšpekčná služba Ministerstva vnútra Slovenskej republiky bez akejkoľvek kompetencie v zmysle Tr. por. Preto všetky jej rozhodnutia sú nezákonné, nemožno ich zhojiť a od samotného začiatku sú nulité. Inšpekčná služba bola podľa neho bez zákonného zmocnenia vyčlenená z organizačnej štruktúry Policajného zboru, keďže Trestný poriadok v § 10 ods. 8 presne vymedzuje, kto môže vykonávať vyšetrovanie, teda akýkoľvek zásah ministra to nemôže len tak zmeniť, pretože má kompetencie len na zriaďovanie a zrušenie útvarov, ale zásadne iba v rámci organizačnej štruktúry Policajného zboru.

Naviac, v danom prípade podľa obvineného nielenže konal nezákonný orgán, ale ten aj sám konal nezákonne, keď použil ako agenta osobu, ktorá mala byť svedkom v konaní, a vo svojom postupe nedodrжал ustanovenia Tr. por., ako je to presnejšie uvedené v uznesení Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2017.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený uviedol, že súd nemal od začiatku prihliadať na výpoveď svedka L. V., ktorý bol inšpekčnou službou ustanovený za agenta (de facto), následne však bol v pozícii svedka. Poukázal pritom na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 2 To 15/2015), podľa ktorej môže osoba vystupovať v trestnom konaní v pozícii svedka podľa § 127 Tr. por. len dovtedy, pokiaľ neoznami skutočnosti nasvedčujúce tomu, že má byť spáchaný trestný čin a nezačne byť riadená a ovplyvňovaná orgánmi činnými v trestnom konaní, pretože od tohto momentu koná v podstate v rovnakom faktickom postavení ako agent v zmysle § 117 Tr. por. - ako agent de facto, nie je však agentom de iure. Od tohto momentu má len formálne postavenie svedka a na dôkaz takto získaný nie je možné v ďalšom konaní prihliadať.

Napokon v rámci dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por. obvinený namieta, že Okresný súd Malacky potom, ako mu bola vec vrátená krajským súdom na nové konanie, nepostupoval v celom rozsahu tak, ako to bolo právnym názorom odvolacieho súdu vyjadrené v uznesení z 27. januára 2017. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo totiž potrebné získať nové dôkazy, nakoľko tie dovtedy vykonané neboli použiteľné. V nadväznosti na to dovolateľ tvrdí, že prokurátor nepredložil nové dôkazy, súd síce v snahe vykonať nové dokazovanie vypočul svedkov vyšetrovateľku Ing. I. a policajta K., ktorí však priamo ku konaniu obžalovaných nevedeli uviesť žiadne také okolnosti, ktorými by bol skutkový stav akokoľvek preukázaný. Preto nebol podľa obvineného dôvod na zamietnutie odvolania obžalovaných a takýmto postupom krajský súd akoby netrval dôsledne na svojom predtým vyslovenom právnom názore v tomto smere.

V podstate z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený

zákon v ustanoveniach § 317 ods. 1, § 321 ods. 1, § 319, § 2 ods. 1, ods. 10, ods. 19, § 10 ods. 8, ods. 10, ods. 20 Tr. por., zrušil aj rozsudok okresného súdu a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry (ďalej len „prokurátor“) v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že pokiaľ ide o postavenie Sekcie kontroly a inšpekčnej služby, Úrad inšpekčnej služby, Odbor inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, či je subjektom vo vyšetrovaní alebo v skrátanom vyšetrovaní podľa Tr. por. a teda či jej príslušníci majú procesnú legitimitu realizovať úkony vyšetrovania ako policajti podľa Tr. por., v tejto časti odkazuje na väčšinový názor trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k predmetnej otázke.

K námietke dovolateľa, že L. V. vystupoval ako (de facto) agent, prokurátor uviedol, že túto časť skutkového deja, ani na dôkazy, ktoré boli takto získané, už prvostupňový súd, riadiac sa vysloveným právnym názorom krajského súdu v rozhodnutí z 26. januára 2017, sp. zn. 4To/136/2016, správne neprihliadol, vykonal selekciu dôkazov z hľadiska zákonnosti, čo sa premietlo do úpravy skutkovej vety pri zachovaní totožnosti skutku a zmene jeho právnej kvalifikácie.

Napokon poukázal na to, že dôvodom podania dovolania v prípade ustanovenia § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por. je nesprávny postup pri aplikovaní § 316 ods. 1 Tr. por., pritom takáto situácia nenastala, nakoľko odvolanie nebolo zamietnuté z dôvodov taxatívne uvedených v § 316 ods. 1 Tr. por.

V podstate z týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie na verejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Tr. por., potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Tr. por.), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e), g) a l) Tr. por. nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu

predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. [rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012]. Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Tr. por.

Vychádzajúc z uvedeného treba k posudzovanej veci v prvom rade uviesť, že obvineným vecne uplatnené námietky, ktoré podradil pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., by v prípade ich opodstatnenosti zodpovedali dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. Posledne označený dovolací dôvod je totiž daný aj vtedy, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli zákonným spôsobom získané, keďže dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné ani v prípade, ak by ich na hlavnom pojednávaní vykonal súd v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. O takúto situáciu však v tejto veci nejde a na obvineným v tomto smere nastolenú otázku dáva odpoveď stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 95/2015, od ktorého sa nemá dovolací súd dôvod v tejto veci odchýliť a podľa ktorého „Okolnosť, že inšpekčná služba Policajného zboru je nariadením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) zaradená aj do organizačnej štruktúry ministerstva vnútra ako úrad inšpekčnej služby ministerstva vnútra v rámci sekcie kontroly a inšpekčnej služby ministerstva vnútra, je výrazom podriadenosti Policajného zboru ministrovi vnútra Slovenskej republiky (§ 6 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore“) a možnosti ministra vnútra určiť, že službu alebo útvar Policajného zboru nebude riadiť prezident Policajného zboru, ale bude riadená „inak“ (§ 6 ods. 2 naposledy označeného zákona). Také zaradenie nič nemení na tom, že inšpekčná služba je súčasťou Policajného zboru ako služba aj útvar tohto zboru (§ 4 ods. 1, ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore) a pri činnosti inšpekčnej služby ide o výkon pôsobnosti (plnenie úloh) Policajného zboru pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov [§ 2 ods. 1 písm. b) a d) zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore], a to prostredníctvom policajtov (§ 7 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z. z. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore). Vyšetrovateľ Policajného zboru, služobne zaradený do inšpekčnej služby, je policajtom v zmysle § 10 ods. 8 písm. a) Trestného poriadku a poverený príslušník Policajného zboru, služobne zaradený do inšpekčnej služby, je policajtom v zmysle § 10 ods. 8 písm. c) Trestného poriadku.“.

Pokiaľ vidí obvinený naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. v tom, že svedok L. V. vystupoval v konaní de facto ako agent a teda na ním takto získané dôkazy nebolo možné prihliadať, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je podmienené tým, že dovolateľom vytýkaná chyba sa týka pre rozhodnutie podstatného dôkazu. Dovolanie totiž nemožno považovať za dôvodné, ak by ním namietané a dovolacím súdom zistené porušenie zákona nemohlo viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia. Dovolanie by v takom prípade v konečnom dôsledku nemohlo byť úspešné a splniť ním sledovaný účel nápravy, ani ak by mu dovolací súd vyhovel, čím by stratilo procesnú povahu opravného prostriedku (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 52/2013).

Krajský súd pritom v odôvodnení napadnutého uznesenia (str. 6 a 7), reflektujúc aktuálnu judikatúru najvyššieho súdu, dal obvinenému na túto námietku, ktorú uplatnil už v odvolacom konaní, výstižnú a zrozumiteľnú odpoveď, keď okrem iného uviedol, že „... L. V. mal procesné postavenie svedka a aj napriek tomu zasiahol do časti priebehu skutkového deja spôsobom (inštruovanie zo strany polície, postup v súlade s pokynmi polície, predstierané odovzdávanie finančných prostriedkov), ktorý Trestný poriadok pripúšťa len vtedy, ak by bol v postavení agenta. Svedok L. V. pritom v danej trestnej veci ani nemohol pôsobiť ako agent, pretože nie je príslušníkom PZ a nešlo ani o vyšetrovanie trestných činov korupcie, či terorizmu, pri ktorých môže byť agentom aj iná osoba ako príslušník PZ. Postup polície, ktorá využila svedka L. V. fakticky ako agenta (hoci agentom právne nebol a inštitút spolupracujúceho svedka Trestný poriadok nepozná) na predstieranie dokonania trestného činu bol teda v rozpore so zákonom a všetky dôkazy, ktoré boli s touto nezákonnou činnosťou polície obsahovo spojené sú v konaní pred súdom nepoužiteľné a súd prvého stupňa k nim nebude môcť prihliadať. Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa správne neprihliadol len na tú časť skutkového deja (t. j. nie na celý

priebeh skutkového deja, ako sa domáhala obhajoba), ktorá sa týkala odovzdávania finančných prostriedkov zo strany daniela V.Š. obžalovaným dňa 18.09.2013 a dňa 01.10.2013. Túto časť skutkového deja obsahuje skutok uvedený v obžalobe a preto súd prvého stupňa pri svojom meritórnom rozhodovaní správne upravil skutkovú vetu obžaloby a túto časť skutkového deja z nej vypustil. Po tejto úprave skutkovej vety následne súd prvého stupňa správne upravil aj právnu kvalifikáciu skutku v tom smere, že nedošlo k dokonaniu žalovaného trestného činu. Za použiteľné dôkazy, na ktorých je možné založiť meritórne rozhodnutie súdu je nutné označiť všetky dôkazy (respektíve ich časti), ktoré sa týkajú okolností, ktoré nastali predtým, ako svedok L. V. oznámil podozrenie zo spáchania trestnej činnosti zo strany obžalovaných osôb... Za procesne nepoužiteľné teda bolo potrebné považovať len tie dôkazy, ktoré boli získané prostredníctvom svedka L. V. fakticky vystupujúcom v procesnom postavení agenta, t. j. napríklad listinné dôkazy týkajúce sa prevzatia finančných prostriedkov svedkom L. V. zo strany polície, či záznam z odovzdávania peňazí.“.

Z uvedeného je zjavné, že už v pôvodnom konaní bol postup polície, ktorá využila svedka L. V. fakticky ako agenta na predstieranie dokonania trestného činu, správne posúdený ako nezákonný a všetky takto získané dôkazy boli z hodnotenia vylúčené ako procesne nepoužiteľné, čo sa v konečnom dôsledku odrazilo v zmene skutkových a právnych záverov oproti obžalobe. Inak povedané, dovolateľom namietaná chyba sa nedotýka žiadneho z dôkazov, ktoré boli podkladom napádaných rozhodnutí, a teda ani z tohto pohľadu nie je dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. zjavne splnený.

Pokiaľ ide o dovolateľom uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. l) Tr. por. treba uviesť, že tento by bol daný jedine vtedy, ak by dovolací súd zamietol odvolanie bez preskúmania veci ako podané oneskorene, neoprávnenou osobou alebo osobou, ktorá sa ho výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť, alebo ako podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné (§ 316 ods. 1 Tr. por.), hoci na to neboli splnené zákonné dôvody. V predmetnej veci však nebolo odvolanie obvineného zamietnuté zo žiadneho z uvedených dôvodov, ale toto bolo po preskúmaní zákonnosti a odôvodnenosti napadnutých výrokov zamietnuté podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné. Už na prvý pohľad je teda zjavné, že ani tento dovolací dôvod nie je v tejto veci daný.

So zreteľom na obvineným uplatnenú argumentáciu najvyšší súd v tejto súvislosti len pre úplnosť dodáva, že krajský súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí z 26. januára 2017, sp. zn. 4To/136/2016, neuložil súdu prvého stupňa vykonať žiadne konkrétne úkony a dôkazy. Pre prvostupňový súd právne záväzným spôsobom iba konštatoval, že skutok, zo spáchania ktorého boli obžalované osoby uznané vinnými, nevykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., mohol by však byť, pokiaľ by súd prvého stupňa po vrátení veci na ďalšie konanie a rozhodnutie dospel k záveru, že sa prokurátorovi podarilo (už vykonaným dokazovaním) preukázať, že obžalovaní konali s cieľom získať finančné prostriedky od svedka L. V. a to tak, že mu predstierali nepravdivé skutočnosti, posúdený ako trestný čin podvodu v štádiu pokusu, pričom v tomto smere za procesne nepoužiteľné označil všetky dôkazy, ktoré boli získané prostredníctvom svedka L. V. vo faktickom postavení agenta.

Napokon sa žiada dodať, že obvinený v úvode podaného dovolania síce označil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., v jeho ďalšom odôvodnení však k nemu nepriradil žiadnu konkrétnu námietku.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie obvineného Ing. L. U. postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.